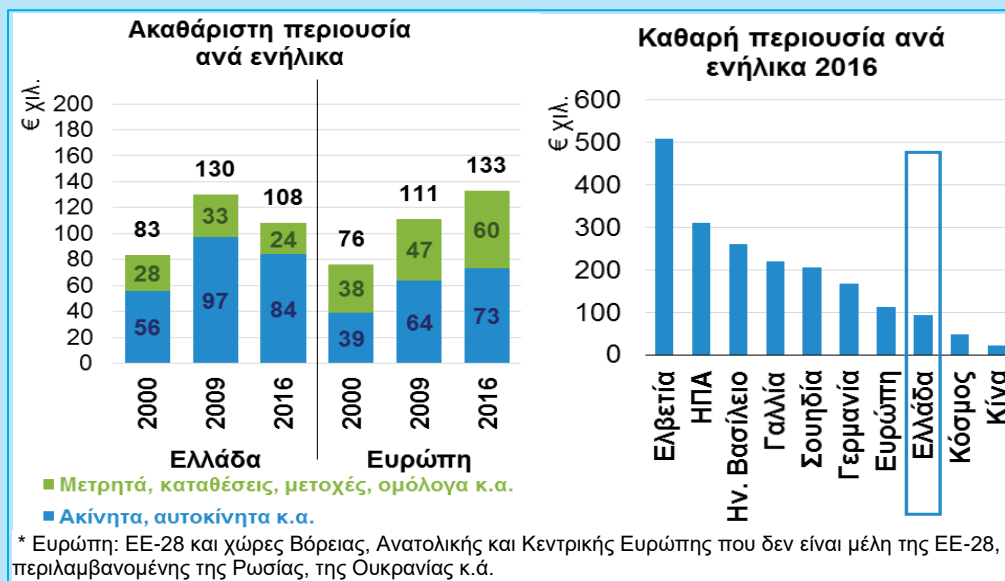

Αποταμίευση ώρα μηδέν!

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Σύμφωνα με την Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοεμ. 2016, η καθαρή -μετά την αφαίρεση των δανείων- περιουσία των Ελλήνων αποτιμάται σε €856 δισ., έναντι €1023 δισ. λίγο πριν το ξέσπασμα της ελληνικής κρίσης χρέους το 2009, και €683 δισ. λίγο πριν η χώρα γίνει μέλος της Ευρωζώνης στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Σε οικονομικούς όρους, οι Έλληνες έχασαν σχεδόν ένα ΑΕΠ από την αξία των ιδιωτικών τους περιουσιών. Ο Αρμαγεδώνας της μακροχρόνιας ύφεσης έφερε την περιουσιακή κατάσταση των νοικοκυριών, σύμφωνα με τα στοιχεία της Credit Suisse, σε ένα σημείο ισορροπίας με την Ευρώπη. Παράλληλα, τα περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα είναι πιο ισοκατανομημένα, τηρουμένων των αναλογιών, από πολλές άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και παγκοσμίως. Το είδος του αναπτυξιακού προτύπου που ακολούθησε η χώρα μας στην περίοδο πριν από την κρίση, διευκόλυνε τη συσσώρευση περιουσίας μέσω του υπερδανεισμού του Δημοσίου και της μεγάλης παραοικονομίας και φοροδιαφυγής. Δηλαδή, η παραγωγή εισοδήματος στηρίχθηκε εν πολλοίς σε μεγάλα δημοσιονομικά (καταναλωτικά) ελλείμματα που χρηματοδοτήθηκαν από το εξωτερικό (από ξένες αποταμιεύσεις, δηλαδή), και έφτασε η στιγμή που το εξωτερικό χρέος έπρεπε να εξυπηρετηθεί. Τα χρήματα όμως πήγαιναν με πλαταιακή λογική στην κατανάλωση και την αναίτια μεγέθυνση του κράτους και όχι στις επενδύσεις και δεν υπήρχαν πλεονάσματα για να εξυπηρετηθούν τα χρέη. Ήταν, λοιπόν, απαραίτητο να μειωθούν οι ανισορροπίες και η αύξηση των εισοδημάτων να στηρίζεται σε δικές μας αποταμιεύσεις. Έτσι σήμερα πληρώνουμε το στρεβλό αναπτυξιακό πρότυπο του παρελθόντος. Αυτό που δεν φαίνεται στα στοιχεία της περιουσιακής κατάστασης των Ελλήνων και δεν προβάλλεται επαρκώς, είναι τα τεράστια ελλείμματα του ασφαλιστικού συστήματος που θα συνεχίσουν να απορροφούν σημαντικούς πόρους και στο μέλλον, θέτοντας περιορισμούς στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, εάν δεν αντιμετωπισθούν. Οι παλαιότερες γενιές στην ουσία δανεισθηκαν όχι μόνο τις αποταμιεύσεις των ξένων, αλλά και τις μελλοντικές αποταμιεύσεις των παιδιών τους. Μπορεί, λοιπόν, στην περίοδο της επίπλαστης ευημερίας να αυξήθηκε σημαντικά η περιουσία των νοικοκυριών, αλλά ο τρόπος με τον οποίο έγινε αυτό θέτει σήμερα σε δοκιμασία την ικανότητα των νεότερων γενεών να εργάζονται, να αποταμιεύουν και να δημιουργούν οικογένειες στη χώρα μας.
- Η διαμόρφωση του προσαρμοσμένου πρωτογενούς πλεονάσματος του κρατικού προϋπολογισμού σε €4,3 δισ. ή 2,5% του ΑΕΠ, έναντι στόχου πλεονάσματος 1,1% του ΑΕΠ, παρά το έκτακτο βοήθημα στους συνταξιούχους αλλά και την ταχύτερη αποπληρωμή οφειλών του κράτους, είναι ένα σημαντικό επίτευγμα. Αποτυπώνει την αυξημένη αποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού και τα οφέλη από τη χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών. Μετά από χρόνια προσπαθειών και τεχνικής βοήθειας φαίνεται ότι έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς, καθ' υπέρβαση των σχετικά συντηρητικών εκτιμήσεων για την απόδοση των μέτρων που νομοθετήθηκαν το 2016. Η ανεργία εξακολουθεί να μειώνεται, με αργό ωστόσο ρυθμό, ενώ εκτιμάται ότι ένα μέρος της υποχώρησης οφείλεται σε προσλήψεις εποχικού προσωπικού στο δημόσιο, μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ. Πάντως, για το σύνολο του 2016 καταγράφεται θετικό ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων στον ιδιωτικό τομέα κατά +136,3 χιλ. θέσεις εργασίας. Στη διαμόρφωση αυτού του ισοζυγίου, το οποίο αποτελεί την καλύτερη επίδοση από το 2001, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό η άνοδος του τουρισμού τα τελευταία χρόνια.

Μεγάλες προσδοκίες!

Καθαρή και ακαθάριστη περιουσία ανά ενήλικα

(Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016, μετατροπή ποσών σε € σύμφωνα με τη μέση ετήσια συναλλαγματική ισοτιμία EUR/USD, ECB, 2016)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

Η περιουσία των νοικοκυριών στην περίοδο της κρίσης

Εφέτος κλείνουμε μία δεκαετία από το 2007 όταν η χώρα βρισκόταν στο απόγειο της επίπλαστης ευημερίας (με δανεικά βεβαίως), λίγο πριν ξεσπάσει η παγκόσμια χρηματοοικονομική θύελλα και η μεγάλη ύφεση που επακολούθησε. Η Ελλάδα, βιώνει την μεγαλύτερη κρίση της νεότερης ιστορίας της και τη μεγαλύτερη ύφεση σε καιρό ειρήνης, προς επίρρωση των λεγομένων του Warren Buffet, ότι «μόνο στην άμπωτη ανακαλύπτεις ποιος κολυμπά γυμνός». Παρόλα αυτά, η χώρα άντεξε, αν και με σημαντικό κοινωνικό κόστος, την τεράστια δημοσιονομική προσαρμογή που επιχειρήθηκε, για να επανέλθει η οικονομία σε αυτοδύναμη πορεία, με τη χρηματοδοτική βοήθεια των εταίρων μας, οι οποίοι ανέλαβαν, σε προσωρινή βάση, την εξυπηρέτηση του τεράστιου χρέους που είχε συσσωρευθεί.

Όλες αυτές τις ανισορροπίες που έπρεπε να διορθωθούν, προσπάθησε να επιβάλει η εφαρμογή των Μνημονίων. Οι δυσμενείς επιπτώσεις της προσαρμογής στην περιουσία των Ελλήνων ήταν εν πολλοίς αναμενόμενες. Η τεράστια δημοσιονομική προσαρμογή που επιχειρήθηκε, μέσω της υπερφορολόγησης και των περικοπών των συντάξεων, και της συνακόλουθης ανεργίας που έφερε η προσαρμογή, μείωσε δραστικά το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, και, συνεπώς, την ικανότητα τους να αποταμιεύουν. Όχι μόνον η αποταμίευση των νοικοκυριών είναι πλέον αρνητική και, συνεπώς, δεν παράγεται νέος πλούτος, αλλά η επιβάρυνση της ακίνητης, ειδικότερα, περιουσίας με φόρο διακράτησης (ΕΝΦΙΑ) από τους υψηλότερους στον κόσμο, έχει εγκλωβίσει μεγάλο μέρος του πληθυσμού σε αδυναμία οικονομικής αξιοποίησης της περιουσίας του σε παραγωγική κατεύθυνση. Η περιουσία, ακίνητη και κινητή, είναι σήμερα η μόνη ασπίδα των νοικοκυριών για τα χρόνια των ισχνών αγελάδων που φέρνουν οι περαιτέρω περικοπές των

συντάξεων που απαιτούνται, για να ορθοποδήσει η χώρα δημοσιονομικά, και να μπορεί να εξυτηρηθεί κανονικά το δημόσιο χρέος. Επίσης, η κοινωνία μας δε διαθέτει σήμερα ούτε ίχνος συνταξιοδοτικής αποταμίευσης από τις εισφορές που κατεβλήθησαν, και που, δυστυχώς, αναλώθηκαν σε πληρωμές παχυλών παροχών στους σημερινούς συνταξιούχους, αναντίστοιχων με τις δυνατότητες του συστήματος. Συνεπώς, η περιουσία που έχει συσσωρευθεί δεν επιδέχεται καμίας περαιτέρω φορολόγησης καθώς, κάθε τέτοια παρέμβαση, θα τείνει να μειώνει το απόθεμα περιουσίας, και να κάνει ακόμη δυσκολότερη την επιβίωση των μελλοντικών γενιών. Αντίθετα, η πολιτεία επιβάλλεται να στηρίξει την αποταμίευση των νοικοκυριών παρέχοντας κίνητρα, ώστε να χρηματοδοτηθούν επενδύσεις και να έλθει η ανάπτυξη.

Με την τρέχουσα αποταμίευση αρνητική, και χωρίς αποθεματικά στο συνταξιοδοτικό σύστημα, τυχόν περαιτέρω φορολόγηση της περιουσίας των Ελλήνων, που παραμένει η μόνη ασπίδα προστασίας για το μέλλον, θα είναι καταστροφική.

Η διαχρονική εξέλιξη των περιουσιακών (**Δ01**) μεγεθών παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, δεδομένης της χρηματοοικονομικής κρίσης, που ενέσκηψε το 2008-2009 και της μεγάλης απαξίωσης των περιουσιακών στοιχείων, πέραν της αδυναμίας κεφαλαιακής συσσώρευσης, λόγω κατακρημνισμού των εισοδημάτων στην περίοδο των Μνημονίων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Credit Suisse, όταν η χώρα εισήλθε στην Ευρωζώνη στην αρχή της δεκαετίας του 2000, η καθαρή περιουσία των Ελλήνων ήταν € 683 δισ. ή € 80 χιλ. ανά ενήλικα, όταν στην Ευρώπη το αντίστοιχο ποσό ήταν € 66 χιλ. ανά ενήλικα, ενώ το ιδιωτικό χρέος ανά ενήλικα

διαμορφωνόταν σε € 3,2 χιλ. όταν στην Ευρώπη το αντίστοιχο ποσό ήταν €10,5 χιλ.

Το 2009, λίγο πριν την κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας, η καθαρή περιουσία των Ελλήνων είχε εκτοξευθεί σε € 1023 δισ., δηλαδή η καθαρή περιουσία ανά ενήλικα είχε αυξηθεί σε € 114 χιλ..

Το ίδιο συνέβη και στην υπόλοιπη Ευρώπη όπου όμως, η καθαρή περιουσία ανά ενήλικα διαμορφωνόταν, σε € 93 χιλ., δηλαδή κάτω από τον μέσο όρο στην Ελλάδα! Ταυτόχρονα, ενώ στην αρχή της περιόδου, η περιουσία ήταν 1/3

χρηματοοικονομικά μέσα και 2/3 ακίνητη περιουσία, το 2009 η σχέση αυτή είχε γίνει 1/4 προς 3/4, λόγω της υπερδιπλασίας αύξησης της αξίας της ακίνητης περιουσίας σε σχέση με τα χρηματοοικονομικά μέσα,

ενώ παρόμοια ήταν η εξέλιξη, αν και λιγότερο έντονη, σε όλη την Ευρώπη. Αυτό που κατατάσσει την Ελλάδα σε διαφορετική κατηγορία από την υπόλοιπη Ευρώπη είναι ο υπερδανεισμός. Από € 3207 ανά ενήλικα ιδιωτικού χρέους το 2000, το μέγεθος αυτό

υπερπενταπλασιάστηκε (!) το 2009 σε € 16793 ανά ενήλικα, προσεγγίζοντας τον ευρωπαϊκό μέσο όρο των € 17657 ανά ενήλικα, που είχε με τη σειρά του αυξηθεί κατά 50% περίπου σε σχέση με το 2000. Η σύγκλιση στο ιδιωτικό χρέος ήταν αναμενόμενη καθώς η χώρα έγινε μέλος της Ευρωζώνης (χαμηλά και σταθερά επιτόκια) και οι Έλληνες «γεύθηκαν» επιτέλους ό,τι είχαν στερηθεί στο παρελθόν, λόγω υψηλών

πραγματικών επιτοκίων, αστάθειας, πληθωρισμού, υποτιμήσεων, μεγάλων ελλειμμάτων, κ.ο.κ. Απλώς, η κοινωνία μας φαίνεται ότι μάλλον «βαρυστομάχιασε», καθώς με το εύκολο και φθηνό χρήμα «χτίστηκαν» περιουσίες που η αποτίμηση τους απαιτούσε τη διαρκή εισροή δανειακών κεφαλαίων για να χρηματοδοτείται το δημόσιο και κατ' επέκταση η οικονομία. Η διαδικασία αυτή συσώρευσης περιουσίας, όπως ήταν φυσιολογικό, διακόπηκε απότομα με την κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας το 2009 -2010. Σημειώνεται ότι το δημόσιο χρέος στην Ελλάδα το 2009 ανερχόταν σε € 33122 ανά ενήλικα, από € 16309 ανά ενήλικα το 2000, ήτοι διπλασιάστηκε μέσα σε μια δεκαετία.

Πολλοί Έλληνες, με την έλευση του Ευρώ και των χαμηλών επιτοκίων, μπόρεσαν επιτέλους να αποκτήσουν σπίτι και αυτοκίνητο.

Στον πίνακα **Δ01**, καταγράφεται η κατανομή των περιουσιακών στοιχείων διαχρονικά και κατά κατηγορία στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Σήμερα, στα μέσα του 2016, η συνολική ακαθάριστη περιουσία των Ελλήνων ιδιωτών ανέρχεται κοντά σε € 1 τρις (€ 989 δισ.) με την καθαρή ιδιωτική περιουσία (αφαιρούμενου του ιδιωτικού χρέους των € 133 δισ.) να είναι € 856

Δ01. Περιουσία και χρέος ανά ενήλικα*
(Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016)

	Ελλάδα					Ευρώπη**				
	2000	2009	2016	%Δ 2009/2000	%Δ 2016/2009	2000	2009	2016	%Δ 2009/2000	%Δ 2016/2009
Αριθμός ενηλίκων (χιλ. άτομα)	8.535	9.012	9.146	5,6%	1,5%	550.184	577.369	584.293	4,9%	1,2%
Συνολική καθαρή περιουσία (€ δισ.)	683	1.023	856	49,7%	-16,4%	36.271	53.953	66.225	48,7%	22,7%
Μέση καθαρή περιουσία ανά ενήλικα (σε €, [1+2-3])	80.035	113.504	93.567	41,8%	-17,6%	65.925	93.447	113.344	41,7%	21,3%
Χρηματοοικονομική περιουσία ανά ενήλικα (σε €, [1])	27.683	32.945	24.289	19,0%	-26,3%	37.819	47.471	59.964	25,5%	26,3%
Μη χρηματοοικονομική περιουσία ανά ενήλικα (σε €, [2])	55.560	97.352	83.841	75,2%	-13,9%	38.640	63.633	73.187	64,7%	15,0%
Χρέος ανά ενήλικα (σε €, [3])	3.207	16.793	14.563	423,6%	-13,3%	10.535	17.657	19.808	67,6%	12,2%
Διάμεση καθαρή περιουσία ανά ενήλικα (σε €)	41.725	66.605	48.122	59,6%	-27,7%	4.538	10.656	10.226	134,8%	-4,0%
Ακαθάριστη περιουσία ανά ενήλικα (σε €, [1+2])	83.243	130.297	108.131	56,5%	-17,0%	76.460	111.104	133.151	45,3%	19,8%
Χρηματοοικονομική προς ακαθάριστη περιουσία ανά ενήλικα	33,3%	25,3%	22,5%	49,5%	42,7%	45,0%
Μη χρηματοοικονομική προς ακαθ. περιουσία ανά ενήλικα	66,7%	74,7%	77,5%	50,5%	57,3%	55,0%
Διάμεση προς μέση καθαρή περιουσία ανά ενήλικα	52,1%	58,7%	51,4%	6,9%	11,4%	9,0%

* άτομα ηλικίας 20 ετών και άνω

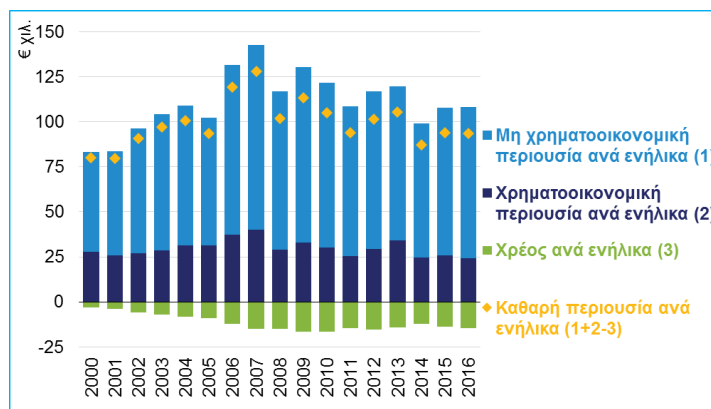
** ΕΕ-28 και χώρες Βόρειας, Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης που δεν είναι μέλη της ΕΕ-28, περιλαμβανομένης της Ρωσίας, της Ουκρανίας κ.ά.

δισ. Έτσι, η ακαθάριστη περιουσία ανά ενήλικα διαμορφώνεται σε € 108 χιλ. περίπου, εκ των οποίων το 78% είναι σε μη χρηματοοικονομικά μέσα (κυρίως ακίνητα) και το υπόλοιπο 22% σε χρηματοοικονομικά μέσα (κυρίως καταθέσεις, μετοχές, ομόλογα, αμοιβαία, κ.λπ.) Σημειώνεται, ότι το μέσο αυτό επίπεδο περιουσίας ανά ενήλικα στην Ελλάδα είναι χαμηλότερο πλέον σε σχέση με το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο, που διαμορφώνεται σε € 133 χιλ., με το 55% να είναι σε μη χρηματοοικονομικά μέσα. Επιβεβαιώνεται, έτσι, η μεγάλη σημασία της ακίνητης περιουσίας στην ελληνική περίπτωση.

Στο διάγραμμα Δ02, παρουσιάζεται η εξέλιξη της περιουσίας ανά ενήλικα στην Ελλάδα από το 2000 μέχρι το 2016. Εντυπωσιάζει η τεράστια συμβολή της πραγματικής –μη χρηματοοικονομικής– περιουσίας στην άνοδο και πτώση της συνολικής περιουσίας, κυρίως ακίνητα, αλλά και αυτοκίνητα. Επίσης, στον πίνακα Δ03, απεικονίζεται, και η διάρθρωση της χρηματοοικονομικής περιουσίας από το 2000 και, ειδικότερα, στην περίοδο της κρίσης. Μέχρι το 2008 (η αρχή της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης), τα ρευστά διαθέσιμα αντιπροσωπεύουν σταθερά το ήμισυ του χρηματοοικονομικού χαρτοφυλακίου, κατάσταση που αλλάζει άρδην από το 2009 και μετά, όταν η διακράτηση των ρευστών διαθέσιμων ανέρχεται μέχρι και τα 3/4 του συνόλου, με τη συμμετοχή των τίτλων μετοχών, ομολόγων, κλπ. να καταρρέει στο 1/10 του συνόλου περίπου, λόγω της κατάρρευσης των αγορών κεφαλαίου διεθνώς το 2008-2009. Η έξοδος των καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα μετά το 2009, που είτε κατευθύνθηκαν στο εξωτερικό είτε διακρατήθηκαν ως μετρητά στο εσωτερικό, δεν

Δ02. Περιουσία ανά ενήλικα στην Ελλάδα (2000 – 2016)
(Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016)

επηρέασε τη συμμετοχή των ρευστών διαθέσιμων στη συνολική χρηματοοικονομική περιουσία. Η αύξηση της συμμετοχής των τίτλων κεφαλαιαγορών μετά το 2012, και η αντίστοιχη πτώση των ρευστών διαθέσιμων, ίσως, σχετίζεται και με την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών μετά το PSI, αν και κυρίως αντανάκλα την ανάκαμψη των παγκόσμιων κεφαλαιαγορών σε επίπεδα υψηλότερα εκείνων πριν από την έναρξη της μεγάλης χρηματοοικονομικής κρίσης.

Στοιχεία για την διάρθρωση της χρηματοοικονομικής περιουσίας μετά το 2014 δεν είναι διαθέσιμα και, έτσι, δεν υπάρχει πληροφόρηση τι έγινε με την επιβολή των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων από τον Ιούνιο του 2016. Τα στοιχεία, πάντως, για το 2015 και 2016 του διαγράμματος Δ02 δείχνουν μία διόγκωση των ακινήτων στο σύνολο της περιουσίας των Ελλήνων που, ενδεχομένως, σχετίζεται με τοποθετήσεις που έγιναν σε, ακίνητα στο εξωτερικό με τη μαζική έξοδο των καταθέσεων από τον Νοέμβριο του 2014 και μέχρι τον Ιούνιο του 2015, όταν επιβλήθηκαν οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρήθηκε και την περίοδο 2012-2013, όταν και

	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ρευστά διαθέσιμα	43,4%	49,3%	48,7%	51,1%	71,6%	72,1%	76,4%	80,3%	73,5%	64,1%	65,0%
Μετοχές, ομόλογα κ.α.	42,6%	32,5%	33,2%	33,1%	9,8%	10,6%	9,1%	5,1%	8,1%	22,0%	24,0%
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	14,0%	18,2%	18,1%	15,8%	18,6%	17,3%	14,5%	14,5%	18,5%	13,9%	11,0%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Δ03. Σύνθεση χρηματοοικονομικής περιουσίας στην Ελλάδα (2000, 2005-2014) (Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016)

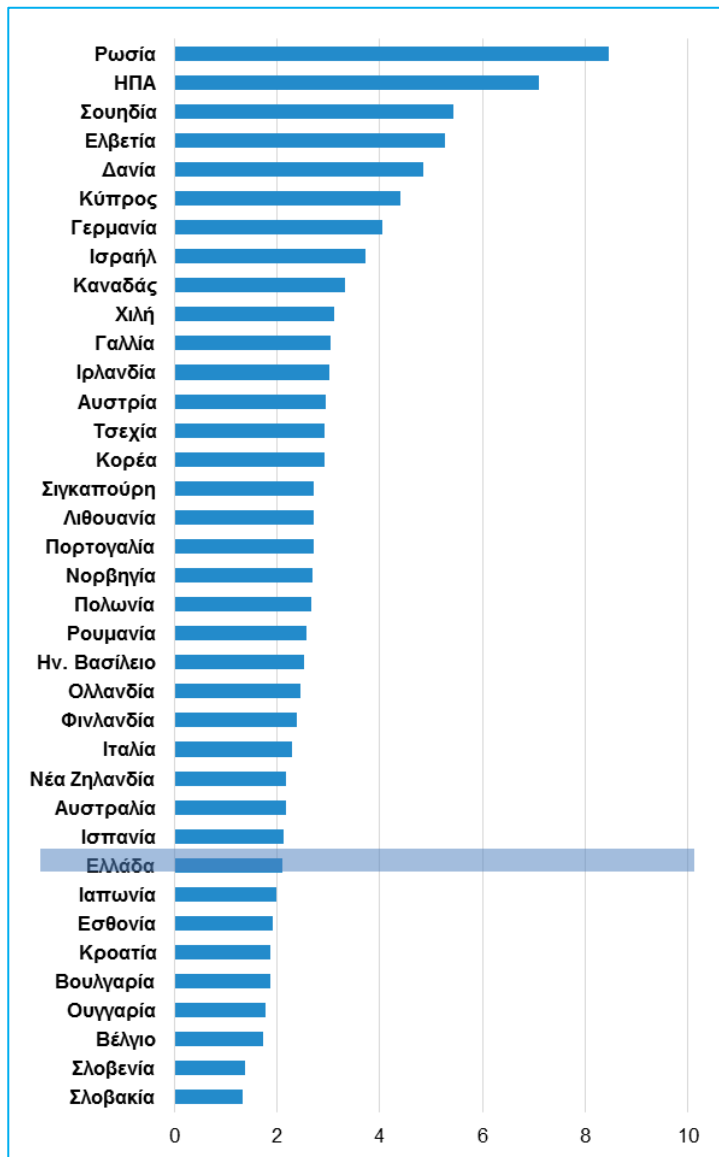
πάλι είχε σημειωθεί τεράστια έξοδος καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα λόγω της έντονης αβεβαιότητας, γύρω από την αναδιάρθρωση του χρέους (PSI), από τα μέσα του 2011 μέχρι τα μέσα του 2012.

Ενδιαφέρον, τέλος, παρουσιάζει η κίνηση των λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων, που στην πλειονότητα τους είναι ρευστά διαθέσιμα και τίτλοι κεφαλαιαγορών που διακρατούνται από ασφαλιστικές εταιρείες και συνταξιοδοτικά ταμεία στο όνομα νοικοκυριών. Τα στοιχεία αυτά έχουν επηρεασθεί από τις αποτιμήσεις των αγορών περιλαμβανομένης και της πλήρους απαξίωσης των κρατικών ομολόγων μετά το PSI το 2012.

Ένα άλλο σημαντικό και αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό αφορά στην κατανομή της περιουσίας. Στοιχεία για την διάμεσο της κατανομής της περιουσίας (50% των παρατηρήσεων κείνται εκατέρωθεν της διαμέσου) δείχνουν ότι ενώ στην Ελλάδα, η μέση (ανά ενήλικα) καθαρή περιουσία ανέρχεται σε € 94 χιλ. (€ 113 χιλ. στην Ευρώπη), η διάμεση καθαρή περιουσία στην Ελλάδα ανέρχεται σε € 48 χιλ. ενώ στην Ευρώπη μόλις σε € 10 χιλ. Αυτό αποδεικνύει ότι η κατανομή της περιουσίας στον πληθυσμό είναι πολύ περισσότερο άνιση στην Ευρώπη απ' ό,τι στην Ελλάδα (Δ04). Με άλλα λόγια, το 50% των φτωχότερων (πλουσιότερων) Ελλήνων έχει περιουσία μέχρι και (άνω των) € 48 χιλ., όταν το αντίστοιχο ποσό στην Ευρώπη είναι € 10 χιλ.!

Αυτό, μάλλον, αντανακλά και το γεγονός ότι εκατομμύρια Ευρωπαίοι προέρχονται από τις πρώην σοσιαλιστικές δημοκρατίες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, στερούμενοι για δεκαετίες της δυνατότητας απόκτησης και μεγέθυνσης περιουσίας. Αλλά, σε κάθε περίπτωση, ενσωματώνει και το όνειρο του Έλληνα για την ιδιοκτησία ακινήτου, που επί δεκαετίες, πριν την είσοδο της χώρας στην Ευρωζώνη, ήταν το μόνο περιουσιακό στοιχείο στο οποίο επενδύονταν οι αποταμιεύσεις λόγω περιορισμών στη κίνηση κεφαλαίων, υψηλού πληθωρισμού, υποτιμήσεων, κτλ.

Δ04. Μέση προς διάμεση περιουσία ανά ενήλικα 2015
(Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016)

Στην περίοδο των Μνημονίων και μέχρι σήμερα, οι Έλληνες έχουμε χάσει σχεδόν ένα ΑΕΠ στην προσωπική μας καθαρή περιουσία ή € 185 δισ. σε ακαθάριστη βάση, εκ των οποίων € 74 δισ., από χρηματοοικονομικά μέσα και € 111 δισ. από την πραγματική –μη χρηματοοικονομική– περιουσία, που είχε αυξηθεί κατά € 403 δισ., ή 85%, μεταξύ 2000 και 2009! Σημειώνεται ότι οι τιμές των ακινήτων είχαν αυξηθεί την περίοδο εκείνη κατά 82%, ενώ από το 2009 και μέχρι σήμερα έχουν μειωθεί κατά 40% περίπου, γεγονός που δεν αντικατοπτρίζεται στα στοιχεία, προφανώς λόγω τοποθετήσεων σε ακίνητα

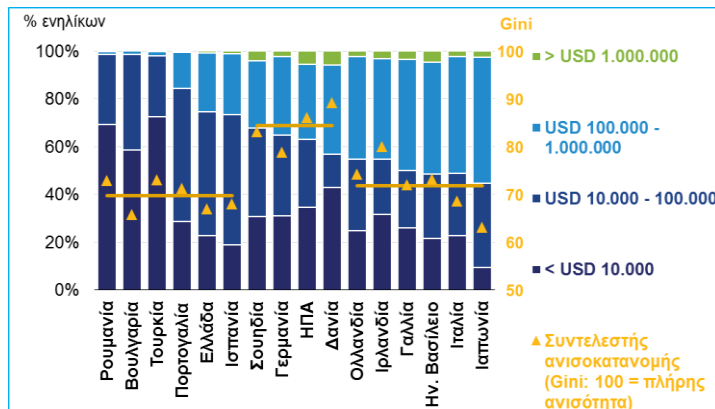
στο εξωτερικό που χρηματοδοτήθηκαν από τη φυγή των καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα, αλλά και λόγω αύξησης της αξίας του αποθέματος των αυτοκινήτων λόγω και της έξαρσης του τουρισμού. Και όχι μόνο χάθηκαν περιουσίες, αλλά χρωστάμε σήμερα και € 133 δισ., (από € 151 δισ. που χρωστάγαμε το 2009, και μόλις € 27 δισ. που χρωστάγαμε το 2000)! Δυστυχώς, η απομόχλευση δεν φαίνεται να έχει τελειώσει και οι υφεσιακές επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης των δανειακών χαρτοφυλακίων θα εξακολουθήσουν να θέτουν εμπόδια στην αναπτυξιακή δυναμική της χώρας.

Επιπρόσθετα, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου, η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό ενηλίκων με περιουσία από USD 10.000 έως USD 100.000 και αντίστοιχα το μικρότερο ποσοστό ενηλίκων με περιουσία αξίας κάτω από USD 10.000 (Δ05 και Δ06). Επίσης, η καθαρή περιουσία ανά ενήλικα στην Ελλάδα είναι σε επίπεδο σχετικά κοντά σε αυτό των ισχυρότερων οικονομιών στον κόσμο.

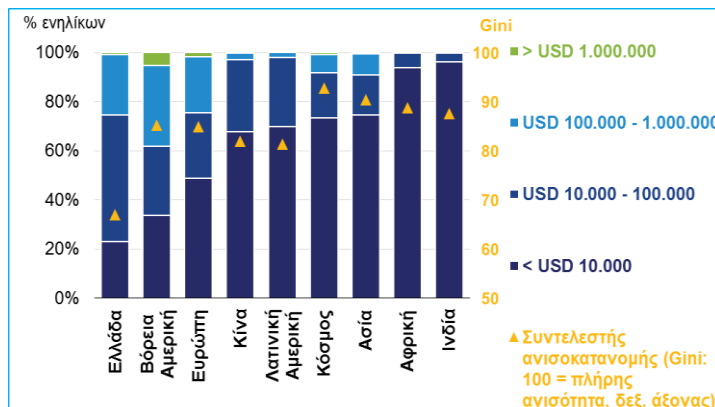
Σημειώνεται ότι, στη συσσώρευση περιουσίας στην Ελλάδα, σημαντική επίδραση άσκησε και το αναπτυξιακό πρότυπο. Η φοροδιαφυγή, με τους ελεύθερους επαγγελματίες να αντιπροσωπεύουν το 1/3 του εργατικού δυναμικού της χώρας (Δ07), μετασχηματίστηκε σε κατοικίες, καταθέσεις στη χώρα και στο εξωτερικό κ.ά. Παράλληλα, περιουσίες έγιναν καθώς τα διογκούμενα ελλείμματα του δημόσιου τομέα, χρηματοδοτούμενα με φθηνό εξωτερικό δανεισμό δημιούργησαν όχι μόνο κρατικοδίαιτες επιχειρήσεις-προμηθευτές του δημοσίου αλλά και μια υψηλή τεχνητή ζήτηση στην οικονομία και, αντίστοιχα, υψηλούς κύκλους εργασιών για πολλές επιχειρήσεις στους προστατευόμενους από τον εξωτερικό ανταγωνισμό κλάδους, που κατάφεραν να επιβιώσουν ακόμη και με χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλό επίπεδο προσφοράς υπηρεσιών και προϊόντων στην αγορά.

Σε κάθε περίπτωση, η νοοτροπία και το αναπτυξιακό

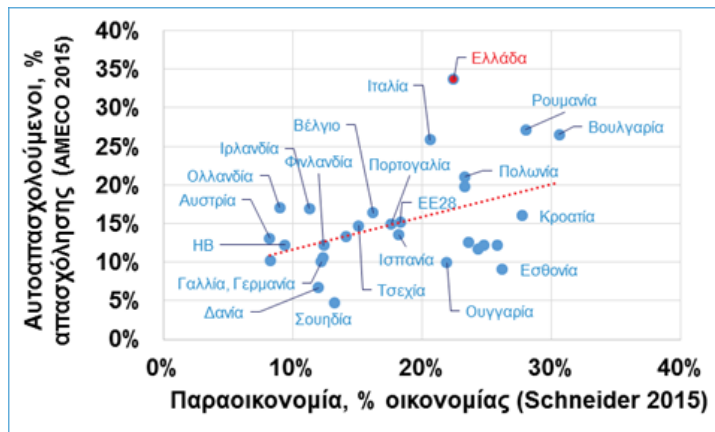
Δ05. Κατανομή περιουσίας σε διάφορες χώρες:
Ποσοστό ενηλίκων ανά κλιμάκιο περιουσίας (2016)
(Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016)

Δ06. Κατανομή περιουσίας στον κόσμο:
Ποσοστό ενηλίκων ανά κλιμάκιο περιουσίας (2016)
(Credit Suisse, Global Wealth Databook 2016, Νοε. 2016)

Δ07. Ποσοστό αυτοαπασχολούμενων και μέγεθος παραοικονομίας (AMECO 2015, Schneider 2015)

πρότυπο, όπως λειτουργεί, καθώς και η εξέλιξη του κοινωνικού κράτους, δίνουν ή όχι τη δυνατότητα και τα κίνητρα στα άτομα και τις επιχειρήσεις κάθε χώρας να γίνουν παραγωγικότεροι, να αποταμιεύουν περισσότερο και να βελτιώνουν, έτσι, την περιουσιακή τους κατάσταση. Στο διάγραμμα **Δ05**, διάφορες χώρες κατατάσσονται σε αύξουσα σειρά με βάση το ποσοστό των ενηλίκων στα υψηλότερα κλιμάκια περιουσίας (από USD 100.000 και άνω), ενώ καταγράφεται και η ανισοκατανομή της περιουσίας σε κάθε περιοχή του κόσμου (Διάγραμμα **Δ06**).

Σε αυτό το πλαίσιο αναφοράς, η χώρα μας βρίσκεται στην πρώτη κατηγορία χωρών (μαζί με την Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία, Ισπανία και Πορτογαλία), δηλαδή με την μεγάλη μάζα του πληθυσμού να έχει περιουσία κάτω από USD 100 χιλ., αν και η Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία έχουν πολύ μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού με περιουσία άνω των USD 100 χιλ. απ' ό,τι οι άλλες τρεις χώρες Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία. Μετά ακολουθούν χώρες με πιο δυναμικές οικονομίες και σχετικά υψηλή ανισότητα περιουσίας (Σουηδία, ΗΠΑ, Γερμανία, Δανία, Ιρλανδία). Μετά έρχονται οι ώριμες (και κουρασμένες) καπιταλιστικές οικονομίες της παλιάς φρουράς (Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία και Ιαπωνία).

Συμπερασματικά, η περιουσιακή κατάσταση των Ελλήνων έχει υποστεί μεγάλο πλήγμα τα χρόνια της κρίσης. Από την άλλη μεριά, η μεγάλη αύξηση της περιουσίας στα χρόνια πριν την κρίση είχε τις ρίζες της σε μία οικονομία υπερδανεισμού από το εξωτερικό, που χρηματοδοτούσε τεράστια καταναλωτικά δημοσιονομικά ελλείμματα και πριμοδοτούσε εσωστρεφείς παραδοσιακούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Έτσι, βεβαίως, οδηγηθήκαμε στην κρίση αφού η οικονομία μας ήταν κτισμένη στην άμμο, χωρίς επενδύσεις στην εξωστρέφεια και τις εξαγωγές, ώστε να δημιουργούνται πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ικανών να εξυπηρετήσουν το διογκούμενο εξωτερικό χρέος.

Ταυτόχρονα, φαίνεται ότι η περιουσία στον πληθυσμό είναι πιο ισοκαταμεμημένη στην Ελλάδα απ' ό,τι σε πολλές άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του κόσμου γενικότερα. Και σε αυτό το φαινόμενο φαίνεται ότι έχει επενεργήσει το αναπτυξιακό πρότυπο, που παρ' ό,τι στρεβλό, έδωσε τη δυνατότητα σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, μέσω της δημοσιονομικής επέκτασης, να φτιάξει προσωρινά τη ζωή του, και να αποκτήσει κάποια περιουσία, επιβεβαιώνοντας τη λαϊκή ρήση «έχουμε φτωχό κράτος με πλούσιους πολίτες». Και, βεβαίως, αυτό που δεν ενσωματώνουν τα στοιχεία για την περιουσία είναι τα τεράστια ελλείμματα του ασφαλιστικού συστήματος, που βρίσκονται μπροστά μας και πρέπει με κάποιο τρόπο να αντιμετωπισθούν.

Στο μέλλον, η αύξηση της περιουσίας θα είναι αποτέλεσμα αύξησης των εισοδημάτων, και της αποταμίευσης που θα προκύπτει, σε μία οικονομία που θα βασίζεται μόνο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, και όχι στα δανεικά, τα ελλείμματα, την προσοδοθηρία, τη διαφθορά και την φοροδιαφυγή. Σήμερα, τίθενται οι βάσεις για μία παραγωγικότερη ελληνική οικονομία. Εναλλακτικές βιώσιμες λύσεις ουδέποτε υπήρξαν, ούτε πρόκειται να υπάρξουν.

Στο μέλλον, η αύξηση της περιουσίας θα είναι αποτέλεσμα αύξησης των εισοδημάτων, και της αποταμίευσης που θα προκύπτει, από μία οικονομία που θα βασίζεται μόνον στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της, και όχι στα δανεικά, τα ελλείμματα, την προσοδοθηρία, τη διαφθορά και τη φοροδιαφυγή. Σήμερα, τίθενται οι βάσεις για μία παραγωγικότερη ελληνική οικονομία. Εναλλακτικές

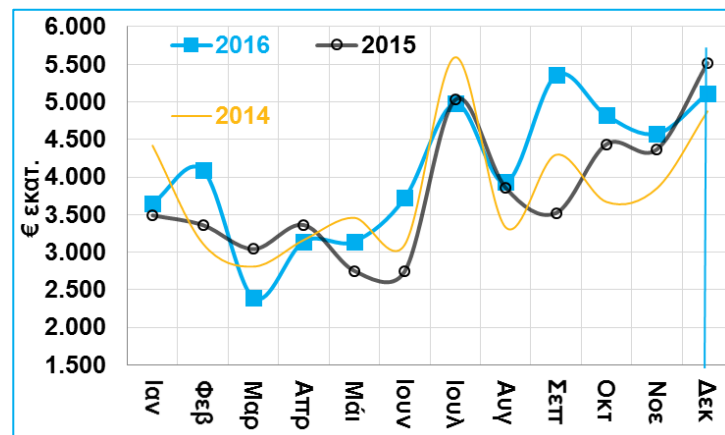
βιώσιμες λύσεις ουδέποτε υπήρξαν, ούτε πρόκειται να υπάρξουν.

Οικονομικές εξελίξεις

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Η εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού 2016 δείχνει ότι, παρά την εξασθένιση της εκρηκτικής αύξησης των μηνών του φθινοπώρου και τη μείωση των εσόδων Δεκεμβρίου 2016 έναντι του Δεκεμβρίου 2015, τα τακτικά έσοδα (όπου ο ΦΠΑ στο 11μηνο αποτελεί το 30% των καθαρών τακτικών εσόδων) για το έτος είναι αυξημένα 7,5% σε σχέση με το 2015 (Δ08). Πρέπει να σημειωθεί ότι η αποδυνάμωση αυτή είναι σε μεγάλο μέρος αποτέλεσμα των ιδιαίτερα υψηλών επιστροφών του Δεκεμβρίου (€584 εκατ. το Δεκ. 2016, έναντι €337 το Δεκ. 2015 και €295 το Νοέμβριο 2016). Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει την καλή πορεία των εσόδων μετά τα μέτρα που λήφθηκαν το καλοκαίρι, μαζί με την επίπτωση των αυξημένων ελέγχων, καθώς και την καλή πορεία των εσόδων από τον ΕΝΦΙΑ. Οι πρωτογενείς δαπάνες είναι πλέον αυξημένες για όλο το 2016 κατά 2,2% σε σχέση με το 2015, λόγω της πληρωμής της έκτακτης εφάπαξ ενίσχυσης σε συνταξιούχους το Δεκέμβριο αλλά και της ταχύτερης πληρωμής οφειλών του κράτους, με αποτέλεσμα να εξαιρεθεί η υστέρηση δαπανών σε σχέση με το 2015 που είχε καταγραφεί τους προηγούμενους μήνες και που είχε επιβληθεί ως μέτρο διασφάλισης της επίτευξης των στόχων για το πλεόνασμα (Δ09).

Αντίστοιχα, το πρωτογενές πλεόνασμα, ακόμα και

Δ08. Εκτέλεση τακτικού προϋπολογισμού, προσωρινά στοιχεία – Καθαρά έσοδα. (Υπ. Οικ. Στοιχεία Δεκ. 2016)

* Έχουν αφαιρεθεί €106 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων, και αντίστοιχα €254 εκατ. το 2015. Επίσης, έχουν αφαιρεθεί €291 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €555 εκατ. από το ΤΧΣ για το 2015, και αντίστοιχα €375 ANFA/SMP για το 2016 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ, που είναι αυξημένο το 2016 στα περίπου €425 εκατ.

προσαρμοσμένο για τα έκτακτα έσοδα και τα έσοδα αποκρατικοποιήσεων, παραμένει σημαντικά βελτιωμένο (€4,3 δισ. έναντι €2,3 δισ. το 2015 και στόχου για το 2016 €1,86 δισ. μαζί με τα έκτακτα έσοδα) και παρά την υποχώρηση από το εξαιρετικά υψηλό επίπεδο των προηγούμενων μηνών παραμένει ιδιαίτερα σημαντικό και άνω των προβλέψεων. Αντίστοιχα, και το ισοζύγιο μετά από τόκους παρέμεινε βελτιωμένο (-€1,3 δισ. πλην εκτάκτων) έναντι του στόχου (-€3,7 δισ.). Οι αποκλίσεις εσόδων και δαπανών του προϋπολογισμού επενδύσεων από τους στόχους έτους συρρικνώθηκαν σημαντικά τον Δεκέμβριο, καθώς η προσδοκία επιτυχούς επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων επέτρεψε μια επιτάχυνση

Δ09. Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού, προσωρινά στοιχεία. (Υπ. Οικ. Στοιχεία Δεκ. 2016)

€ εκατ.	Ιανουάριος - Δεκέμβριος					
	2015	2016	Δ %	Στόχος	Δ€ με στόχο	Δ % με στόχο
Καθαρά έσοδα τ.π. (*)	45.489	48.919	7,5%	47.104	1.815	3,9%
Έσοδα ΠΔΕ	4.832	4.172	-13,7%	4.376	-204	-4,7%
Πρωτ. δαπάνες τ.π.	41.298	42.227	2,2%	42.473	-246	-0,6%
Δαπάνες ΠΔΕ	6.406	6.288	-1,8%	6.750	-462	-6,8%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π. (*)	2.270	4.286	88,8%	1.860	2.426	30,4%
Ισοζύγιο κ.π. (*)	-3.784	-1.291		-3.740	2.449	

(*) έχουν αφαιρεθεί €106 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων, που έχουν αφαιρεθεί και από τον στόχο, και αντίστοιχα €254 εκατ. το 2015. Επίσης, έχουν αφαιρεθεί €291 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €555 εκατ. από το ΤΧΣ για το 2015, και αντίστοιχα €375 ANFA/SMP για το 2016 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ, που είναι αυξημένο το 2016 στα περίπου €425 εκατ.

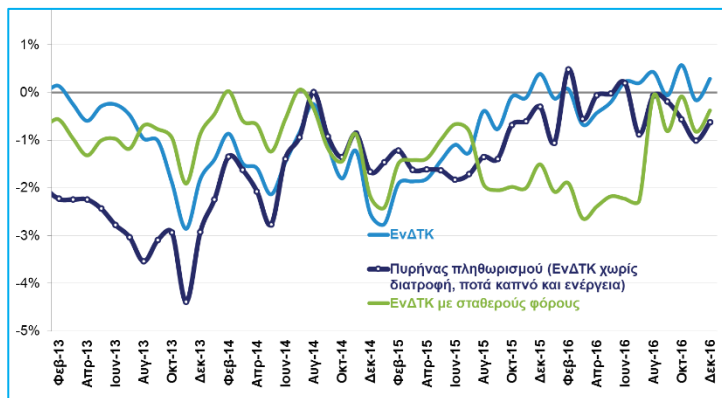

των σχετικών εγγραφών ταμειακών πληρωμών.

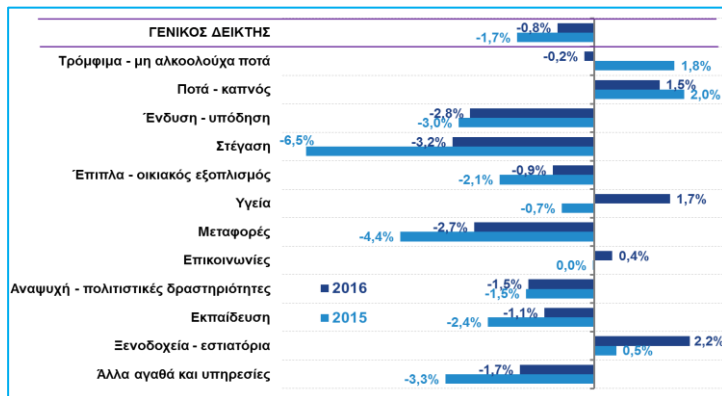
Τιμές: Ο περιορισμός του αποπληθωρισμού τους τελευταίους μήνες του 2016 οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην άνοδο των τιμών καυσίμων και στην αύξηση των έμμεσων φόρων. Τον Δεκέμβριο του 2016 ο γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή παρουσίασε αύξηση +1% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα και παρέμεινε αμετάβλητος σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2015. Παράλληλα, ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή κινείται σε θετικό έδαφος από τον Ιούνιο του 2016, με εξαίρεση τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο, ωστόσο ο πυρήνας πληθωρισμού (δείκτης τιμών χωρίς διατροφή, ποτά, καπνό και ενέργεια) καθώς και ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή με σταθερούς φόρους, εξακολουθούν μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2016 να καταγράφουν μείωση, η οποία όμως έχει περιοριστεί σημαντικά σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2015 (**Δ10**). Σε ετήσια βάση, το 2016 η μείωση των τιμών περιορίστηκε στο -0,8% από -1,7% το 2015. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε και η αύξηση του ΦΠΑ στα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια, καθώς επίσης και στις υπηρεσίες υγείας και αποτυπώνεται στην αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή σε αυτές τις κατηγορίες, την ώρα που σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες η μεταβολή είναι αρνητική (**Δ11**).

Αγορά εργασίας: Στο 23% υποχώρησε το ποσοστό ανεργίας τον Οκτώβριο του 2016, από 23,1% τον προηγούμενο μήνα και 24,5% τον Οκτώβριο του 2015, παρουσιάζοντας σταθερή μείωση από το καλοκαίρι του 2013, όταν είχε κορυφωθεί στο 27,9%. Ωστόσο, ο ρυθμός υποχώρησης της ανεργίας είναι πολύ αργός, ενώ εκτιμάται ότι ένα μέρος αυτής της υποχώρησης οφείλεται σε προσλήψεις εποχικού προσωπικού στο δημόσιο, μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ (προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα σε δήμους κ.ά.). Επιπρόσθετα, τα ποσοστά μακροχρόνια ανέργων και νέων σε ηλικία παραμένουν ιδιαίτερα υψηλά μέχρι και το Γ' 3μηνο του 2016 (**Δ12**).

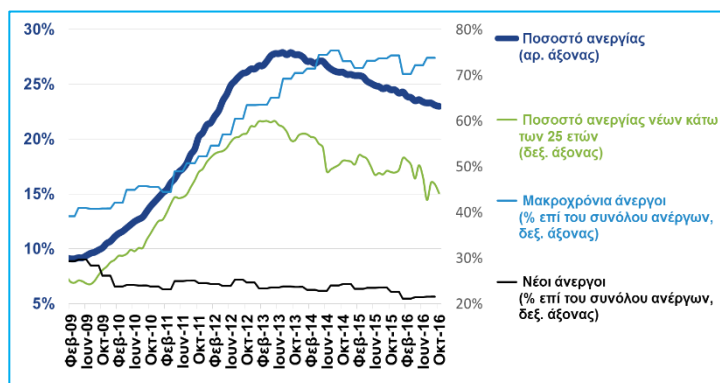
Δ10. Μηνιαία εξέλιξη εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή, πυρήνα πληθωρισμού και ΕνΔΤΚ με σταθερούς φόρους (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2016)

Δ11. Δείκτης τιμών καταναλωτή κατά κατηγορία προϊόντων/υπηρεσιών (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2016)

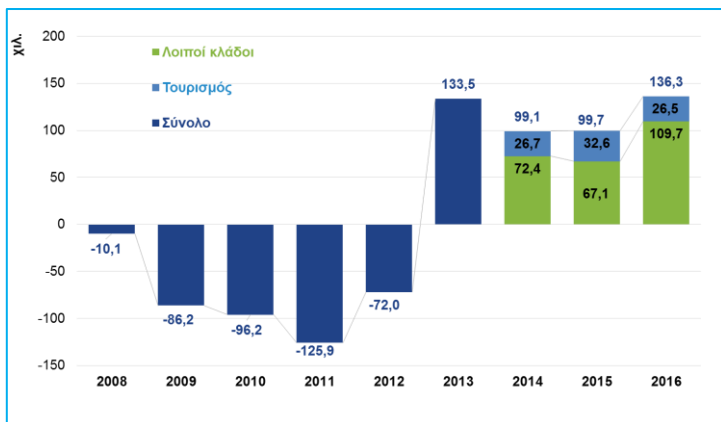

Δ12. Ποσοστά ανεργίας (ΕΛΣΤΑΤ, μηνιαία στοιχεία Οκτ. 2016 και τριμηνιαία στοιχεία Q3 2016)

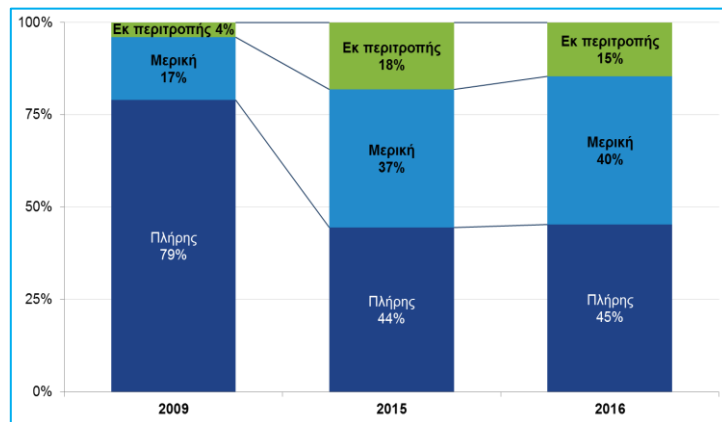
Δ13. Ισοζύγιο ρών μισθωτής απασχόλησης (ΕΡΓΑΝΗ, Δεκ. 2016)

Παράλληλα, τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ καταγράφουν θετικό ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων για το σύνολο του 2016 κατά +136,3 χιλ. θέσεις εργασίας. Στη διαμόρφωση αυτού του ισοζυγίου, το οποίο αποτελεί την καλύτερη επίδοση από το 2001, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό η άνοδος του τουρισμού (Δ13). Ωστόσο, σημειώνεται ότι το μερίδιο των θέσεων πλήρους απασχόλησης στις νέες προσλήψεις παραμένει σημαντικά χαμηλό το 2016 (45%) σε σύγκριση με το 2009 (Δ14). Επιπλέον, ένας μεγάλος αριθμός νέων προσλήψεων αφορά σε επαγγέλματα χαμηλότερης εξειδίκευσης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τον Δεκέμβριο του 2016, μεταξύ των επαγγελματιών με τα 10 υψηλότερα θετικά ισοζύγια είναι σερβιτόροι, βοηθοί σερβιτόρων κλπ, θυρωροί, φύλακες, υπάλληλοι υποδοχής, καθαριστές, κομμωτές κλπ.

Ταξιδιωτικό ισοζύγιο: Τα οριστικά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το πρώτο 9μηνο του 2016, επιβεβαιώνουν την αύξηση της ταξιδιωτικής κίνησης (+6,1%), με μείωση όμως των ταξιδιωτικών εισπράξεων (-7,9%), κυρίως λόγω της πτώσης της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 75 ευρώ ή -13,2% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα το 2015. Η δαπάνη ανά διανυκτέρευση μειώθηκε κατά -8,8%, ενώ η μέση διάρκεια παραμονής διαμορφώθηκε στις 7,2 διανυκτερεύσεις, μειωμένη κατά -4,9%. Ωστόσο, η μεγάλη αύξηση αφίξεων και εισπράξεων τον Οκτώβριο

Δ14. Κατανομή νέων προσλήψεων ανά είδος σύμβασης (ΕΡΓΑΝΗ, Δεκ. 2016)

του 2016 (+17,3% και +14,2% αντίστοιχα) δημιουργεί αισιοδοξία για περιορισμό των απωλειών στο ελάχιστο στο σύνολο του έτους, ενώ καταγράφεται σημαντική επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Οικοδομική δραστηριότητα: Κατά το διάστημα Ιαν – Οκτ 2016, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα συρρικνώθηκε κατά -6,9% στον αριθμό των αδειών, κατά -5,6% στην επιφάνεια και κατά -5,1% στον όγκο. Παρόλα αυτά, κατά το Α' 9μηνο του 2016 ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές εμφανίζει αύξηση +25% περίπου.

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€435 δισ.
72% συνόλου*

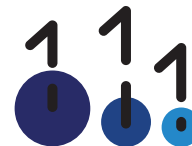
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€58 δισ.
44% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€77 δισ.
46% συνόλου*

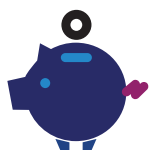
ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€2,4 δισ. **
44% κερδών***

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
220.000

ΜΙΣΘΟΙ
€4,6 δισ.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2 δισ.

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,6 δισ.

*Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
Τ: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

